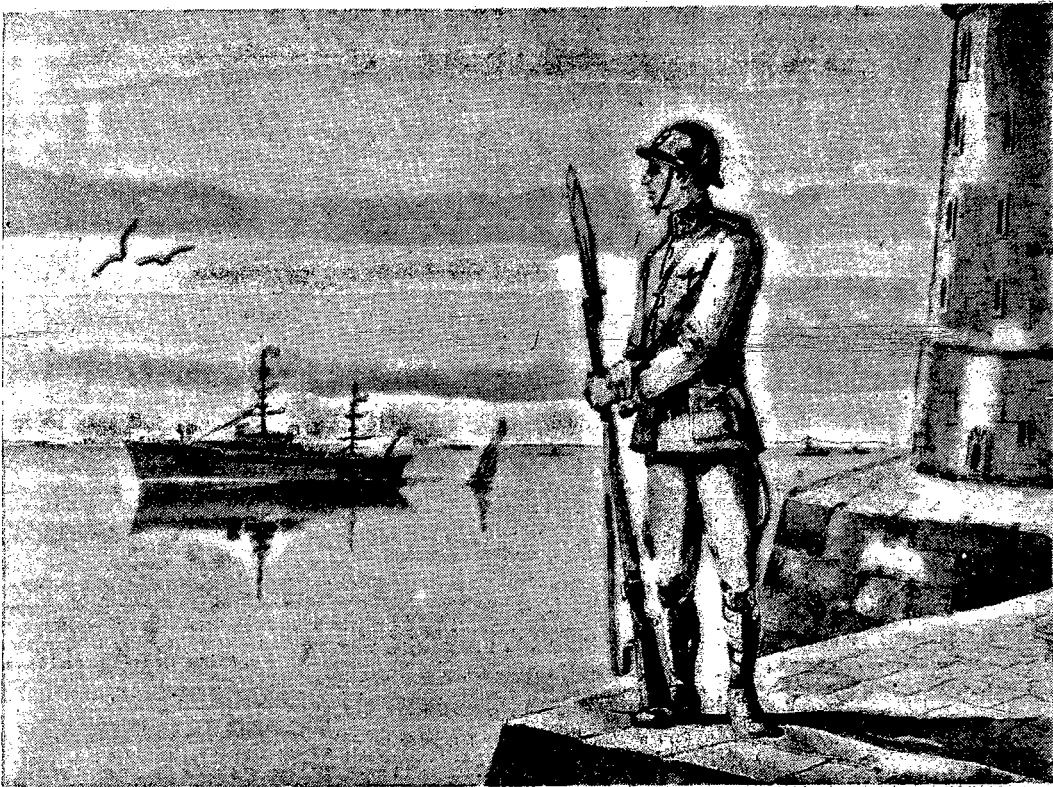

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Morze polskie jest dla nas oknem na świat, słusznie, że w całe wybrzeża z Gdynia na czele stanowi przedmiot specjalnej pieczołowitości i bacznej uwagi naszej. Zrobiono już bardzo wiele co do urządzeń portowych, ostatnio zaś dekretem, w Prezydium Rzplitej ustanowione zostały granice morskie Polski. W tych dniach przypadkowo, przelazł je w pobliżu Helu eskadra sowiecka. Fakt ten nie pociągnął interwencji dyplomatycznej tylko dlatego, że dekret o granicach morskich jeszcze nie obowiązują, wchodzi bowiem w życie w 15 dni po ogłoszeniu. Trzeba jednak pamiętać, by takie czy podobne wypadki nie powtarzały się, trzeba strzec wybrzeża, jak oka w głowie. I oto widzimy na naszej ilustracji, jak straż polska czuwa: w oddali sunie polski okręt strażniczy, a na wybrzeżu, u stóp latarni morskiej, stoi na warcie nasz żołnierz polski, czujnym okiem wpatrzony w ślad Bałtyku.

Ceny a koszty utrzymania

Handel we wszystkich krajach narzeka na katastrofalny spadek cen i tem tłumaczy się stale zmniejszające się obroty, ponieważ nabywca w okresie depresji cen, zamiast kupować na zapas, wstrzymuje się wogóle z nabywaniem towarów, wyczekując dalszego spadku. — Przemysłowiec i fabrykant podaje również spadek cen, jako motyw obniżania zarobków pracownikom, którzy znowu opierają się temu, dowodząc, że koszty utrzymania nie tylko nie spadają, ale często nawet wzrastają.

Na pierwszy rzut oka wydaje się, że jest w tem jakieś nieporozumienie, albo zgoła niemożliwość, aby ceny spadały, a koszty utrzymania pozostały bez zmiany albo nawet wzrastały. Przy bliższym wszakże wejrzeniu w tę sprawę okazuje się, że wszyscy po części mają rację: ceny rzeczywiście spadają, ale koszty utrzymania nie odpowiadają owemu spadkowi, a zdarza się i tak, że nawet wzrastają.

Jeżeli np. ceny hurtowe, ceny detaliczne i koszty utrzymania w r. 1914 przyjąć za 100, okaże się, że w zależności od kraju różnice będą bardzo rozmaite, zachodzą przytem pewne analogie, wyjaśniające istotę całego zagadnienia. W Niemczech ceny hurtowe na początku drugiego półrocza 1932 r. spadły w porównaniu z r. 1914 o 4,1 proc., w Stanach Zjednoczonych (za 100 przyjęto ceny w 1923 r.) o 36,5 proc., we Francji o 12,7 proc., we Włoszech o 18,9 proc., w Polsce (za 100 przyjęto ceny w 1927 r.) o 28,4 proc. Różnice w poszczególnych

krajach są nawet duże, ale jedno nie ulega żadnej wątpliwości — ceny hurtowe wszędzie spadły. Kupiec zatem i fabrykant mają rację.

Gdyby jednak koszty utrzymania spadły w tym samym co i ceny hurtowe stosunku, to oczywiście kupcy i fabrykanci w dalszym ciągu mieliby słuszną, niestety jednak tak nie jest, koszty te bowiem zmieniły się całkiem inaczej, mianowicie w Niemczech wzrosły o 21,5 proc., w Stanach Zjednoczonych spadły o 22,1 proc., we Francji wzrosły o 8,0

proc., we Włoszech o 27,0 proc., w Polsce spadły o 21,6 proc., w Anglii wzrosły o 43 proc., w Czechosłowacji wzrosły o 3,6 proc. Należy stąd wyciągnąć ten wniosek, że pomimo spadku cen hurtowych koszty utrzymania bądź wzrosły w porównaniu z okresem przyjętym za 100, bądź spadły w stopniu znacznie mniejszym, aniżeli ceny, np. w Polsce ceny spadły o 28,4 proc., a koszty utrzymania o 21,6 proc., w Stanach Zjednoczonych o 36,5 i 22,1 proc., w innych krajach koszty te nawet wzrosły.

Rozwiązanie tego splotu przeciwieństw tkwi w cenach detalicznych. Cóż bowiem z tego, że fabrykant czy rolnik sprzedają swoje towary po cenach niskich, skoro konsument musi je nabywać

Nowe bezczelne pretensje Gdańska.

Gdańsk. — Senat gdański wręczył komisarzowi Rzplitej w Gdańsku notę, pod pisaną przez dra Ziehna, który pisze m. in.: „Dnia 22 października pozwoliliśmy sobie zwrócić się do Pana w sprawie traktowania wywozu gdańskiego do Polski. Do senatu gdańskiego zwracają się codziennie firmy gdańskie ze skargami, że konfiskowane towary gdańskich w Polsce i wypiertanie towarów gdańskich z rynku polskiego nie tylko się nie zmniejszyło, lecz jeszcze się zaostrzyło. (?) Polskie urzędy celne przeszły tymczasem do tego, że puszczają towary gdańskie przez granicę tylko wtedy, jeżeli się przedkłada zezwolenie polskiego inspektora celnego na przywóz. Nie oznacza to niczego innego, jak tylko, że do każdego przywozu towarów gdańskich do Polski potrzebne jest zezwolenie przywozu i że przywóz towarów gdańskich zależy od samowolnego (?) ustanowienia jakichś wa-

runków przez polskiego inspektora celnego w zależności z istniejącymi traktatami. (!!!?)

Ponieważ mimo to nie uważam jeszcze za możliwe, by rząd polski otworzył na oczach wysokiego komisarza chciał naruszać traktaty (!!!?), muszę Pana, Panie Ministrze prosić usilnie o odwrotną odpowiedź na moja interwencję z 22 września z 22 października i dnia dzisiejszego, czy jest Pan skłonny wpłynąć na to, by niezwłocznie został przywrócony odpowiadający traktatom stan w komunikacji towarowej z Polską.

Biuro prasowe senatu dodaje: Polskie osoby prywatne i urzędnicy polscy próbują wszelkimi środkami odstręczyć kupców polskich od sprowadzania towarów gdańskich. Idzie się nawet tak daleko, że kupców polskich, którzy kupują towary gdańskie, nazywa się mordercami (?) państwa polskiego.

po cenach wysokich. Ale i pod tym natwem względem zachodzą duże różnice, zależne od tego, czy będą to artykuły rolnicze, czy przemysłowe. Według ostatnich danych „Statystyki cen” artykuły rolnicze spadły u nas w porównaniu z r. 1927 w hurcie o 46,3 proc., a w detalu o 28,8 proc., artykuły przemysłowe zaś o 31,9 i 12 proc. Koszty zatem utrzymania będą wypadkową, wyśrodkowaną z cen detalicznych artykułów rolniczych, względnie spożywczych i artykułów przemysłowych (obuwie, odzież, mydło, tytoń i t. p.). Z cyfr przytoczonych wyżej wynika, że w Polsce koszty utrzymania, które spadły o 21,6 proc., zajmują miejsce pomiędzy cenami detalicznymi artykułów spożywczych, względnie rolniczych (28,8 proc.) i przemysłowych (12,0 proc.), przyczem artykuły rolnicze wpływają na spadek tych kosztów, a przemysłowe jakby spadek ów hamowały.

Mutatis mutandis to samo dzieje się i gdzieindziej. W Niemczech np. koszty utrzymania wzrosły o 25,1 proc., a artykułów spożywczych tylko o 13,8 proc., w Stanach Zjednoczonych koszty te spadły o 22,1 proc., a ceny artykułów spożywczych o 29 proc., we Włoszech koszty utrzymania wzrosły o 27,0 proc., ceny artykułów spożywczych o 15 proc., w Anglii wzrost wyraża się cyframi 43 i 25 proc. i t. d.

Rolnicy narzekają, że zmuszeni są sprzedawać ziemiopłody i produkty hodowli wianę po tak niskich cenach (hurtowych) że nie tylko nie są w stanie kupować artykułów przemysłowych (po cenach przeważnie detalicznych), ale gospodarują od szeregu lat z deficytem. Badania Państwowego Instytutu Naukowego w Pulaawach potwierdzają to odnośnie do gospodarstw włościańskich, a obszarnikom dzieje się bynajmniej nie lepiej. Wobec jednak dużej produkcji rolnej na całym świecie, o wydatnym podniesieniu cen obecnie trudno mówić, tembardziej, że wpłynęłyby to na wzrost kosztów utrzymania, ponieważ wyżywienie pochłania około 50 proc. dochodów rolnika (w Polsce 56,5 proc., w Czechosłowacji 54,4 proc., w Niemczech 41,2 proc., w Szwajcarii 45,1 proc. i t. d.). W tej sytuacji, zdaniem wielu ekonomistów, jedynym racjonalnym posunięciem byłoby obniżenie cen artykułów przemysłowych w detalu do poziomu odpowiadającego poziomowi kosztów utrzymania oraz wyrównania zbyt wielkiej różnicy między cenami hurtowymi a detalicznymi. R...

Plany stronnictw

wobec dzisiejszych wyborów w Niemczech.

Berlin. — Dzisiejsze niedzielne wybory wywołują w kołach politycznych szereg komentarzy na temat planów posiadanych przez różne partie w wypadku, gdyby nie nastąpiło zasadnicze zmienie układu sił w Reichstagu. Mówi się o przygotowaniu przez centrum projektu stworzenia bloku współpracy między głównymi stronnictwami w parlamencie, opartego na wspólnym programie kompromisowym. Centrum przygotowuje podobno zgóry formułki, uzgadniające istnienie gabinetu prezydalnego z zasadami kooperacji z parlamentem. Formułki te przewidywać mają porozumienie się centrum, narodowych socjalistów i stronnictw pravicowych dla poparcia zrekonstruowanego gabinetu obecnego, cieszącego się zaufaniem prezydenta Hindenburga. Politycy liczą na to, że rząd Papena wobec zdecydowanej większości w parlamencie, jeśli nie zechce zerwać zupełnie z przedstawicielstwem parlamentarnym to zgodzi się na kompromis.

PIJCIE ZNAKOMITE PIWA OKOCIMSKIE

